ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแล ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562[1]

ศิรดา ทัศคร[2]

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของประเทศไทยและต่างประเทศในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์จำเป็นต้องใช้มาตรการทั้งทางเทคนิคและทางกฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ขึ้นใช้บังคับ อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ อันได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (กกม.) ยังมีปัญหาบางประการซึ่งอาจส่งผลกระทบถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องทำการศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวโดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยไซเบอร์ ค.ศ. 2018 (The Cyber Security Act 2018) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ให้สามารถนำมาบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

ประเด็นการขอความร่วมมือไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 62 (1) บัญญัติเกี่ยวกับการมีหนังสือขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูล

---

[1] บทความนี้ เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร. พันธ์เทพ วิทิตอนันต์ และคณะกรรมการสอบคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนพร จิตต์จรุงเกียรติ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณทิชา ภักดีคง

[2] นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมและตามสถานที่ที่กำหนด หรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว เป็นการดำเนินการตามมาตรา 61 ซึ่งเป็นกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรง จึงมีข้อพิจารณาว่าตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ได้แบ่งประเภทของภัยคุกคามออกเป็น 3 ระดับ คือระดับไม่ร้ายแรง ระดับร้ายแรง และระดับวิกฤติ แต่พระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 กลับมิได้กล่าวถึงการดำเนินการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับไม่ร้ายแรง

อีกทั้งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 62 (1) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการโดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ จึงมีข้อพิจารณาว่าถ้อยคำที่ใช้คำว่า “ขอความร่วมมือ” นั้น บุคคลหรือหน่วยงานโดยเฉพาะเอกชนที่ได้รับหนังสือจะสามารถปฏิเสธการให้ความร่วมมือดังกล่าวได้หรือไม่ เพราะการใช้คำว่าขอความร่วมมือไม่ควรเป็นมาตรการบังคับให้บุคคลใดต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด อีกทั้งยังกำหนดโทษสำหรับผู้ไม่ให้ความร่วมมือด้วย ซึ่งการใช้คำว่าขอความร่วมมือ ควรนำมาใช้มาตรการที่นำมาใช้ในกรณีภัยคุกคามในระดับไม่ร้ายแรงจะเหมาะสมและสมเหตุสมผลกว่านำมาใช้กับกรณีภัยคุกคามในระดับร้ายแรง

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยไซเบอร์ ค.ศ. 2018 (The Cyber Security Act 2018) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีข้อแตกต่างประการหนึ่ง คือพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 62 ประกอบมาตรา 61 มิได้กล่าวถึงการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับไม่ร้ายแรง โดยที่การวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับร้ายแรงกำหนดมาตรการขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ขณะที่กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยไซเบอร์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ เป็น 3 ระดับอย่างชัดเจน โดยในกรณีของภัยคุกคามที่ไม่ร้ายแรง ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิที่จะปฏิเสธการให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ในบางกรณีกล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ที่เป็นสิทธิ หรืออภิสิทธิ์ หรือความคุ้มกันที่ได้รับ หรือภาระผูกพันใด ภายใต้กฎหมายที่บัญญัติคุ้มครองการเปิดเผยข้อมูล ยกเว้นมีการตกลงกันไว้ในข้อสัญญา จึงไม่อาจอ้างที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้

ขณะที่การใช้อำนาจของคณะกรรมการในกรณีของภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับร้ายแรง และในกรณีเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับฉุกเฉินหรือวิกฤติ มีการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันตามระดับความร้ายแรงแห่งกรณี แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับขอบเขตการใช้อำนาจของ

เจ้าหน้าที่ ทำให้เห็นว่ากฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความเหมาะสมและบัญญัติได้สอดคล้องกับสถานการณ์ของภัยคุกคามทางไซเบอร์มากกว่ากฎหมายไทย

เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งมีหลักการสำคัญเกี่ยวข้องประการหนึ่งคือ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยการออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นหลัก โดยให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนเท่าที่จำเป็นและน้อยที่สุด ดังนั้น การใช้อำนาจในการขอความร่วมมือหรือการสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือจึงต้องสอดคล้องกับระดับของภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นด้วย

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ระหว่างภัยคุกคามในระดับไม่ร้ายแรงกับระดับร้ายแรงให้แยกจากกันอย่างชัดเจน โดยนำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยไซเบอร์ ค.ศ. 2018 (The Cyber Security Act 2018) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสม และเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของหน่วยงานรัฐ ผ่านทางคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มากยิ่งขึ้น

ประเด็นการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 69 กำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งอันเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาจอุทธรณ์คำสั่งได้เฉพาะที่เป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับไม่ร้ายแรงเท่านั้น

เมื่อมีการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามมาตรา 62 ประกอบมาตรา 63 ได้บัญญัติเกี่ยวกับความจำเป็นในการป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยกำหนดให้คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐให้ข้อมูล สนับสนุนบุคลากรในสังกัด หรือใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ต้องดูแลมิให้มีการใช้ข้อมูลที่ได้มาในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย และให้คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์รับผิดชอบค่าตอบแทนบุคลากร ค่าใช้จ่าย หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว และให้นำบทบัญญัติข้างต้นมาบังคับใช้ในการร้องขอต่อเอกชน โดยความยินยอมของเอกชนนั้นด้วย

เห็นได้ว่าการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์กรณีไม่ร้ายแรงนั้นเป็นไปตาม มาตรา 63 ซึ่งหากนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับในการร้องขอต่อเอกชน ต้องเป็นกรณีที่ได้รับความยินยอมของเอกชนนั้นด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การมีเงื่อนไขที่จะต้องได้รับความยินยอมของเอกชนด้วยนั้น เอกชนย่อมไม่มีเหตุผลใดที่จะอุทธรณ์คำสั่งอันเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของ กกม. แต่มาตรา 69 กลับบัญญัติให้สิทธิ

ในการอุทธรณ์คำสั่งแก่ ผู้ที่ได้รับคำสั่งอันเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ในระดับไม่ร้ายแรงเอาไว้ เท่านั้น โดยที่ตามมาตรา 65 ในกรณีร้ายแรงนั้นคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มีสิทธิที่จะมีคำสั่งถึง เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ครอบครอง ผู้ใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ หรือผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งมีเหตุอันเชื่อได้ว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้ปฏิบัติตาม โดยเป็นมาตรการบังคับ แต่กลับมิได้บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ครอบครอง ผู้ใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ มีสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แต่ประการใด

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าเพื่อให้การบัญญัติกฎหมายตั้งอยู่บนหลักความชอบด้วยกฎหมายเรียกร้องให้การกระทำทั้งปวงขององค์กรฝ่ายปกครองต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไป คำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ย่อมอยู่ภายใต้หลักดังกล่าวด้วย โดยองค์กรตุลาการมีอำนาจควบคุมตรวจสอบว่าคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทำขึ้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ ซึ่งนอกจากการควบคุมตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการแล้ว การตรวจสอบคำสั่งทางปกครองอาจกระทำโดยองค์กรฝ่ายปกครองเอง โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นผู้ริเริ่มทบทวนและเพิกถอนคำสั่งเอง หรือทบทวนตามคำขอของคู่กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองที่อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครอง เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงการเคารพต่อสิทธิของประชาชน ดังนั้นจึงเห็นควรให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในกรณีที่เป็นภัยคุกคามระดับร้ายแรง มีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ด้วย โดยนำบทบัญญัติของกฎหมายสาธารณรัฐสิงคโปร์มาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นอำนาจในการขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน กรณีร้ายแรงหรือวิกฤติพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 68 วรรคสองบัญญัติเกี่ยวกับกรณีของภัยคุกคามระดับร้ายแรงหรือระดับวิกฤติ เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม ระงับ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ หรือ ของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มีอำนาจขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยกำหนดให้ผู้นั้นต้องให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยเร็ว

บทบัญญัติมาตรา 68 ข้างต้นกลับบัญญัติเพียงให้ผู้นั้นต้องให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยเร็วเท่านั้น แต่กลับมิได้มีการบัญญัติโทษแก่ผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

และคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เอาไว้ ทั้งที่เป็นการปฏิบัติต่อภัยคุกคามในกรณีภัยคุกคามไซเบอร์ในระดับร้ายแรงและระดับวิกฤติ

ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติและคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการร้องขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ระดับร้ายแรงหรือวิกฤติ ด้วย เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม ระงับและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ควรมีการกำหนดอัตราโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กล่าวคือในการรับมือกับภัยคุกคามในระดับวิกฤติ ควรมีการเพิ่มอัตราโทษเป็นสูงขึ้นกว่าการรับมือกับภัยคุกคามในระดับร้ายแรง และควรมีการกำหนดโทษสำหรับการรับมือภัยคุกคามในระดับไม่ร้ายแรงลดลงมาตามลำดับดังที่ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยไซเบอร์ ค.ศ. 2018 (The Cyber Security Act 2018) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดอัตราโทษเท่าใดนั้น ควรให้เกิดความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ที่กำหนดอัตราโทษไว้สำหรับฐานความผิดอื่นไว้แล้ว โดยต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ปัจจุบัน และพิเคราะห์ความเหมาะสมของสภาพความร้ายแรงแห่งกรณีด้วย เพื่อให้การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้สอดรับกับกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน และเกิดความเป็นธรรมต่อประชาชนมากที่สุด

ผู้เขียนจึงเห็นว่า ผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือและให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม ระงับและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทาง ไซเบอร์ ในกรณีร้ายแรงหรือวิกฤติตามมาตรา 68 วรรคสอง ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เนื่องจากเป็นภัยคุกคามในระดับกรณีร้ายแรงหรือวิกฤติ ถือเป็นภัยคุกคามระดับร้ายแรงที่สุดที่อาจส่งผลทำให้ระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐ หรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชนล้มเหลวทั้งระบบ จนรัฐไม่สามารถควบคุมการทำงานส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ

การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ประเด็นการขอความร่วมมือไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผู้เขียนขอเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 62 ดังต่อไปนี้

1) กำหนดให้การดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับไม่ร้ายแรง ให้เลขาธิการสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) มีหนังสือขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูลภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และตามสถานที่ที่กำหนด หรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (2) มีหนังสือขอข้อมูล เอกสาร หรือสาเนาข้อมูลหรือเอกสารซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการ (3) สอบถามบุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวพันกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (4) เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์หรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องหรือคาดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ครอบครองสถานที่นั้น

นอกจากนี้ควรมีการกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลข้างต้น ซึ่งกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองและไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหรือผิดสัญญา แต่ผู้ให้ข้อมูลไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลใดๆ ที่อยู่ภายใต้สิทธิพิเศษหรือเอกสิทธิคุ้มกันตามกฎหมาย หรือข้อจำกัดที่กำหนดโดยกฎหมายหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

2) เพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 62/1 โดยกำหนดให้การดำเนินการตามมาตรา 61 เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับร้ายแรง ให้เลขาธิการสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) มีหนังสือแจ้งไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อมาให้ข้อมูลภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และตามสถานที่ที่กำหนด หรือให้ข้อมูลเป็นหนังสือเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (2) มีหนังสือขอข้อมูล เอกสาร หรือสำเนาข้อมูลหรือเอกสารซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นอันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการ (3) สอบถามบุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวพันกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (4) เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์หรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องหรือคาดว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ของบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ครอบครองสถานที่นั้น และผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ซึ่งกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองและไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหรือผิดสัญญา

ทั้งนี้ ข้อเสนอ ตาม 1) และ 2) เพื่อให้มีการแยกบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับไม่ร้ายแรงและระดับร้ายแรงออกจากกัน

ขณะเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติข้างต้นผู้เขียนขอเสนอให้มีการแก้ไข พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 74 โดยกำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ส่งข้อมูลให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 62/1 (1) หรือ (2) โดยไม่มีเหตุอันสมควรแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ทั้งนี้เพื่อกำหนดขอบอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินผลกระทบจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ระหว่างภัยคุกคามในกรณีไม่ร้ายแรง และในกรณีร้ายแรง ให้แยกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสม และเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของหน่วยงานรัฐ

ผ่านทางคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มากยิ่งขึ้น และมีการแก้ไขบทลงโทษตามมาตรา 74 ให้บังคับใช้เฉพาะบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีภัยคุกคามไซเบอร์ระดับร้ายแรงเท่านั้น

ประเด็นการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ผู้เขียนขอเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 69 โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งอันเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์อาจอุทธรณ์คำสั่งได้เฉพาะที่เป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระดับไม่ร้ายแรงและระดับร้ายแรงเท่านั้น

ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักความชอบด้วยกฎหมายเรียกร้องให้การกระทำทั้งปวงขององค์กรฝ่ายปกครองต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งหลักกฎหมายทั่วไป คำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ย่อมอยู่ภายใต้หลักดังกล่าวด้วย โดยองค์กรตุลาการมีอำนาจควบคุมตรวจสอบว่าคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทำขึ้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ ซึ่งนอกจากการควบคุมตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการแล้ว การตรวจสอบคำสั่งทางปกครองอาจกระทำโดยองค์กรฝ่ายปกครองเอง โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นผู้ริเริ่มทบทวน และเพิกถอนคำสั่งเอง หรือทบทวนตามคำขอของคู่กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากคำสั่งทางปกครองที่อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จึงควรให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ในกรณีที่เป็นภัยคุกคามระดับร้ายแรง มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ คำสั่งเกี่ยวกับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ด้วย โดยนำบทบัญญัติของกฎหมายสาธารณรัฐสิงคโปร์มาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นอำนาจในการขอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน กรณีร้ายแรงหรือวิกฤติ ผู้เขียนขอเสนอให้มีการเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 มาตรา 75 วรรคสาม โดยกำหนดเกี่ยวกับผู้ไม่ให้ความร่วมมือในการป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ ของเลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ตามมาตรา 68 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เพื่อให้การป้องกัน ประเมินผล รับมือ ปราบปราม และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ระดับวิกฤติ ถือเป็นภัยคุกคามระดับร้ายแรงที่สุดที่อาจส่งผลทำให้ระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐหรือการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศที่ให้กับประชาชนล้มเหลวทั้งระบบ จนรัฐไม่สามารถควบคุมการทำงานส่วนกลางของระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐได้ กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. **หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2558.

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. **สิทธิฟ้องคดีปกครองกับการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง**. กรุงเทพมหานคร : กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, 2560.

ลัฐภา เนตรทัศน์. **อาเซียนกับการจัดการปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2561.

ศุภวัฒน์ สิงห์สุวงษ์. **การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556.

สักกพล ภุมรินทร์. **ปัญหาทางกฎหมายของประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ**. กรุงเทพมหานคร : กองหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546.

สำนักกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. **รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....** กรุงเทพมหานคร : สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2561.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562.

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. **การป้องกันภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559**.**

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **รายงานสรุปผลการสัมมนา เพื่อพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง หัวข้อแนวทางการพัฒนากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562.